

Monumentnummer*: 518888

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 18 december 2001
Kadaster deel/nr 82823/133

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Budel	Cranendonck	Noord-Brabant

Locatiennaam	Locatieomschrijving
Budel	

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Budel	F			4253

Omschrijving**

Inleiding

De R.K. ONZE LIEVE VROUWE VISITATIEKERK is vanaf 1904 gebouwd in Budel naar ontwerp van architect C. Franssen, ter vervanging van de laat-gotische kerk. Het schip en de toren werden het eerst gebouwd. De Neo-Gotische kerk werd van 1910 tot 1912 door dezelfde architect uitgebreid met priesterkoor en transept.

Omschrijving

De driebeukige kruiskerk bezit een westtoren en telt vijf traveeën tot aan het transept met dakruiter, waarna drie traveeën volgen en een priesterkoor met een vijfzijdige sluiting en omgang. De gevels zijn opgetrokken uit machinale baksteen met rode profielsteen rond de ramen en de daklijst. Het zadeldak en de lessenaardaken zijn gedekt met leien in maasdekking. De traveeën worden geleed door steunberen met afzaat en versnijdingen, voorzien van hardsteen afdekplaten en bewerkte hogels. De toren bestaat uit vier geledingen. In de eerste geleding bevindt zich aan de voorzijde het risalerende hoofdportaal met zuilen, gebeeldhouwd kapiteel en spuwversiersels. De vleugeldeuren zijn voorzien van ijzeren sierbeslag met rozetten, daar boven een spitsboograam. De topgevel wordt afgesloten door een natuurstenen gevelveld met kruisbloem. In genoemde tympaan is de tronende Christus in mandorla afgebeeld onder een baldakijn en geflankeerd door de symbolen van de vier evangelisten. Achter en naast het portaal is de muur geleed door spitsbogige blindnissen

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

met rode profielsteen. Deze nissen vindt men ook naast het brede spitsboograam in de tweede geleding en in de derde geleding. Aan de linkerzijde bevindt zich een vijfhoekige traptoren met spits.

De bovenste achthoekige geleding versmalt en bezit een spitsbogige borstwering. In elke zijde bevinden zich twee spitsbogige galmgaten en een uurwerk. Op de hoeken zijn torentjes geplaatst. De achzijdige torenspits wordt bekroond door een vergulde bol en kruis. Rechts en links van de toren is er een dwars aangebouwde zijkapel met driezijdige sluiting, de doopkapel en de Onze Lieve Vrouwekapel. Deze bevatten de zij-ingangen van de kerk, ook voorzien van ijzerbeslag met rozetten. Het portaal bevat een oude gevelsteen met de tekst: "Int jaar ons heren 1507". Deze steen refereert aan de oude kerk uit ca. 1350, die in 1504 afbrandde en in 1507 weer werd opgebouwd, de voorganger van de huidige kerk.

De spitsboogramen in de zijbeuken zijn ongedecoreerd, die in de lichtbeuk hebben maaswerk. De tracering bestaat uit drie- en vijfpassen en is uitgevoerd in kalksteen. Onder de gootlijst van het dak is een brede rand siermetselwerk. Het zadeldak van het schip en het transept bevat kleine dakkapellen, in aantal overeenkomend met de vensterassen. De achthoekige dakruiter op de kruising is rijk voorzien van neogotische decoratie. Het transept is twee traveeën diep en voorzien van zijbeuken. De transeptgevels bestaan uit twee aangebouwde biechtstoelen met topgevel, waarboven een breed en hoog spitsboograam met tracering, geflankeerd door twee blinde spitsboognissen. De steunberen op de hoeken eindigen in hogels, waartussen een spitsbogige borstwering. De topgevel bezit drie blinde spitsboognissen met spleetvensters en eindigt met een kruisbloem. De zijbeuken zijn als kapellen doorgetrokken tot het koor. De hoek tussen de zijbeuken van het transept richting koor heeft een veelhoekig torentje met spits. De kooromgang heeft een lessenaardak, dat veel lager is aangezet dan dat van de zijbeuken. Elk van de vijf muurvlakken heeft twee spitsboogaampjes. Twee rechthoekige gebouwtjes met schilddak aan de noord- en zuidzijde vormen de sacristie en bijsacristie, voorzien van kruisvensters, een paneeldeur met sierbeslag en een topgevel met kruisvenster en piron.

Inwendig wordt de ruimte verdeeld door zuilen van Naamse steen met bladkapiteel. De spitsbogen en de lisenen zijn uitgevoerd in zichtbaar gelaten baksteen, de muren zijn verder gepleisterd. De muren worden geleed door een blind triforium met baksteen deelzuiltjes. De kruisribgewelven van het schip en de zijbeuken zijn uitgevoerd in gepleisterde baksteen. De koortribune heeft afgeschuinde zijden en een ranke Neogotische stenen borstwering.

De figuratieve glas-in-lood ramen zijn in 1912 vervaardigd door F. Nicolas & Zonen uit Roermond. De aankleding van de kerk is zeer rijk. De zandstenen retabel van het hoofdaltaar is in 1912 gemaakt door J. Custers, de marmeren tombe is in 1911 gehouwen door Jean Cloquet. J. Custers vervaardigde in 1916 ook de communiebank en in 1933 de preekstoel, in zandsteen. Op de kuip zijn de vier evangelisten en hun symbolen afgebeeld. Het Maria- en Jozefaltaar zijn in 1939 geleverd door Franssen en Van Rooy, voorheen Custers. De kruiswegstaties zijn gevat in een eikehouten lambrizing en werden tussen 1919 en 1923 geschilderd naar ontwerp van Jos Cuypers. De doopkapel is afgezet met een hek van siersmeedwerk. De kerk bevat verder onder meer elf polychrome houten beelden uit 1912, afkomstig uit het atelier van Cuypers. In de kerk tevens een koperen bolkroon, tweemaal acht-lichts, XVIIe eeuw.

De zijden van de houten kerkbanken zijn voorzien van een vierpasdecoratie.

Tweeklaviers orgel met elektrische tractuur, gemaakt voor de voormalige Adventkerk of Nieuwe Walenkerk te Amsterdam. Het instrument is gemaakt door de firma Dalstein & Haerpfer in 1912. Het instrument bezit thans een elektrische tractuur en 25 stemmen, waaronder 3 transmissies. Na sluiting van het kerkgebouw werd het instrument aangekocht door de firma Gebr. Reil te Heerde. Na lange tijd in opslag te hebben gelegen kon het instrument in 2004 worden aangekocht door de Parochie van de R.K. Onze Lieve

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Vrouwe Visitatiekerk te Budel, waarin na restauratie geplaatst.

Waardering

De kerk is van algemeen belang. Het gebouw heeft cultuurhistorisch belang als bijzondere uitdrukking van de ontwikkeling van het katholicisme in het zuiden en is tevens van belang als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van de dorpskerk. Het gebouw heeft architectuurhistorisch belang door de stijl en de detaillering en is van kunsthistorisch belang door de interieuronderdelen. Het gebouw is tevens van belang als voorbeeld van het latere oeuvre van de architect Franssen. Het heeft ensemblewaarden vanwege de bijzondere situering, verbonden met de ontwikkeling van het kerkdorp. Het is gaaf bewaard gebleven.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerk en kerkonderdeel

Functie

Kerk

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument